

Nr 502.

Av herr **Lundgren**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till kommunallag m. m.

I proposition nr 210 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga ett förslag till ny kommunallag. Till grund för detta förslag ligger kommunallagskommitténs betänkande, vilket varit remitterat bl. a. till samtliga kommuner. Mot det föreliggande förslaget finnes i princip intet att erinra. I några detaljspörsmål föreligger dock delade meningar, och på några punkter bör enligt mitt förmenande ändring vidtagas i det föreliggande förslaget.

Enligt § 13, tredje stycket, skall vid ordinarie sammanträde i oktober månad fastställas kommunens utgifts- och inkomststat. Denna bestämmelse är direkt överförd från motsvarande bestämmelse i 1862 års kommunalförordningar. Det är naturligt att man på den tid då beslutanderätten i huvudsak utövades av kommunalstämmor eller allmän rådstuga måste i förordningen fastställa när en så viktig fråga som fastställande av utgifts- och inkomststaten skulle avgöras. Sedan emellertid det representativa systemet med fullmäktige såsom utövare av beslutanderätten i kommunens angelägenheter blivit obligatoriskt i samtliga kommuner föreligger enligt min uppfattning icke samma skäl för att utgifts- och inkomststaten skall fastställas vid fullmäktiges ordinarie sammanträde.

Enligt nu gällande kommunallag skall magistraten uppgöra utgifts- och inkomststat senast den 15 oktober. I praktiken innebär detta att drätselkammaren före detta datum skall till magistraten överlämna förslaget till utgifts- och inkomststat, vilket därefter översändes till stadsfullmäktige, som före oktober månads utgång skall fastställa kommunalskatten för nästkommande år.

Enligt det nu föreliggande förslaget skall förslag till utgifts- och inkomststat före september månads utgång uppgöras av kommunens styrelse. Då kommunalskatten skall fastställas före oktober månads utgång är alltså den tid, som stadsfullmäktiges beredande organ har till förfogande för att granska statförslaget, en månad i stället för en halv månad enligt nu gällande bestämmelser. Emellertid har erfarenheten visat att denna tid är för kort. Detta torde medföra att fullmäktige i många kommuner först de sista dagarna i månaden kan sammanträda för att fastställa utgifts- och inkomststaten. Med hänsyn härtill bör det enligt mitt förme-

nande vara möjligt för stadsfullmäktige att fatta beslut i detta ärende även på extra sammanträde.

Mot en sådan ändring skulle tala att det kan finnas möjlighet för att fullmäktige överrumplande sammankallas. Emellertid skall även sammanträden som icke är ordinarie kungöras på samma sätt som ordinarie sammanträden, och fullmäktiges ledamöter torde i regel vara väl orienterade om att förslaget till utgifts- och inkomststat eventuellt behandlas på extra sammanträde.

Enligt uppgift skall detta detaljspörsmål icke närmare ha debatterats i kommunallagskommittén. Departementschefen berör frågan endast flyktigt på grund av remissyttrande från stadsfullmäktige i Umeå, i vilket framföres förslag att extra sammanträde skall kunna hållas med fastställande av utgifts- och inkomststat och för val till de befattningar som blir lediga vid årets slut.

Enligt § 33 skall mandattiderna för ledamöterna och suppleanterna i kommunens styrelse helt sammanfalla med fullmäktiges mandattider. Propositionen överensstämmer härvidlag med den mening som omfattats av majoriteten i kommunallagskommittén. Minoriteten i kommittén, bestående av herrar Fast, Bergh, Pettersson och Åkesson, har ansett att det icke skulle vålla några svårigheter att uppskjuta valet av ledamöter i kommunens styrelse till året efter det fullmäktige valts. Genom en sådan anordning skulle kontinuiteten i kommunens styrelse bibehållas, och val av kommunens styrelse skulle ske på samma sätt som i fråga om andra styrelser och nämnder. I de flesta kommuner spelar de rikspolitiska partibildningarna en förhållandevis underordnad roll när det gäller att avgöra kommunala spörsmål, även om val till stadsfullmäktige sker efter politiska grunder. På grund härav och med hänvisning till de skäl som minoriteten i kommunallagskommittén anfört anser jag, att val av kommunens styrelse bör ske först året efter det fullmäktige valts. Därigenom skulle det icke heller vara nödvändigt att stadsfullmäktige sammanträder före den tidpunkt då deras mandat börjar.

Enligt proposition nr 98 och med anledning av i båda kamrarna väckta motioner har riksdagen för sin del antagit ett förslag till ändrad lydelse av nu gällande kommunallagar avseende kommunernas underställningsfria lånerätt. Med ändring av Kungl. Maj:ts förslag beslöt riksdagen att kommun skulle äga, utan att Konungens fastställelse och beslut därom erfordras, upptaga lån till ett sammanlagt belopp motsvarande för varje å kommunen belöpande skattekrona enligt den under näst föregående år fastställda taxeringen en utdebitering av sju kronor såvitt angår i lands- ting ej deltagande stad och en utdebitering av fyra kronor såvitt angår annan kommun. Detta innebär en höjning av beloppet i förhållande till

Kungl. Maj:ts förslag med en krona. Då i det nu föreliggande förslaget till kommunallag § 58 lånerätten är föreslagen till sex kronor för i lands- ting ej deltagande stad och fyra kronor för övriga kommuner bör be- loppet enligt riksdagens i våras fastställda beslut höjas till sju resp. fem kronor.

På grund av det sålunda anförda får jag hemställa,

att riksdagen måtte för sin del besluta följande änd- ringar i Kungl. Maj:ts proposition till förslag om kom- munallag:

- 1) att fastställande av utgifts- och inkomststat för kommunen skall kunna ske även på extra sammanträde.
- 2) att val av kommunens styrelse skall ske först året efter det då fullmäktige valts,
- 3) att beloppet för kommunernas underställningsfria lånerätt måtte höjas enligt riksdagens tidigare i år fatta- de beslut,
- 4) att konstitutionsutskottet måtte utarbeta förslag till erforderlig lagtext.

Stockholm den 19 oktober 1953.

P. G. Lundgren.
